

Monikulttuurinen yksikkö

Kunnan ohjeet äidinkielenopetuksesta peruskoulun 1.–9. luokalla Sigtunan kunnassa

Ohjausasiakirja

Koululaki:

9 luku Esikoululuokka

10 § Esikoululuokan tulee myötävaikuttaa siihen, että oppilas, jonka äidinkieli ei ole ruotsi, saa mahdollisuuden kehittää sekä ruotsin kielen että oman äidinkiелensä taitojaan.

10 luku Peruskoulu

7 § Oppilaalle, jonka huoltajan äidinkieli on muu kuin ruotsi, on tarjottava äidinkielenopetusta kyseisellä kielellä, jos

1. kieli on oppilaan päivittäinen seurustelukieli kotona, ja
2. oppilaalla on kielen perustiedot.

Lisäksi äidinkielenopetusta on tarjottava Ruotsin kansallisissa vähemmistökielissä, vaikkei kyseinen kieli olisikaan oppilaan päivittäin kotonaan käyttämä seurustelukieli.

Kouluasetus:

7 § Koululain (2010:800) 10 luvun 7 §, 11 luvun 10 §, 12 luvun 7 § ja 13 luvun 7 § sisältävät perussäännöksiä päämiehen velvollisuudesta tarjota äidinkielenopetusta. Päämiehellä on lisäksi velvollisuus tarjota muuta kuin ruotsin kieltä äidinkielenään puhuville adoptoiduille oppilaille äidinkielenopetusta, vaikkei kyseinen kieli olisikaan oppilaan päivittäin kotonaan käyttämä seurustelukieli. Rehtori päättää oppilaan äidinkielenopetuksesta.

8 § Äidinkielenopetusta saa järjestää

1. kielivalintana peruskoulussa ja erikoiskoulussa,



2. oppilaan valintana,
3. koulun valinnan puitteissa, tai
4. taatun opetusajan ulkopuolella.

9 § Kullekin oppilaalle saa antaa äidinkielenopetusta vain yhdessä kielessä. Ulkomailta tulevalle romanioppilaalle saa kuitenkin antaa äidinkielenopetusta kahdessa kielessä, mikäli tähän on olemassa erityinen syy.

10 § Vastuuelin on velvollinen järjestämään äidinkielenopetusta tietyssä kielessä ainoastaan, jos

1. vähintään viisi tätä kieltä puhuvaa oppilasta toivoo tällaista opetusta, ja
2. sopiva opettaja on saatavilla.

Ensimmäinen (1) kappale ei koske kansallisia vähemmistökieliä. Kielilain (2009:600) 7. §:n mukaan kansallisia vähemmistökieliä ovat suomi, jiddiś, meänkieli, romani chib ja saame.

11 § Jos oppilaalle annetaan äidinkielenopetusta taatun opetusajan ulkopuolella, päämies on velvollinen tarjoamaan oppilaalle tällaista opetusta yhteensä korkeintaan seitsemän lukuvuoden ajan oppilaan kouluaikana. Oppilaalle on kuitenkin tarjottava äidinkielenopetusta pidempään, jos hänellä on erityinen tarve saada tällaista opetusta.

Ensimmäisen alakohdan rajoitus ei koske kansallisia vähemmistökieliä tai pohjoismaisia kieliä.

12 § Äidinkielenopetusta saava oppilas saa 11 §:ssä ilmoitetun rajoituksen mukaisesti osallistua opetukseen myös jatkossa, vaikkei kieli enää olisikaan oppilaan päivittäin käyttämä seurustelukieli.

Peruskoulun opetussuunnitelma, Lgr 11:

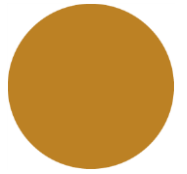
Luku 3.7 Äidinkieli

Tarkoitus

Äidinkielenopetuksen tarkoituksena on kehittää oppilaan taitoja äidinkielessä ja -kielellä. Opetuksen kautta oppilaille tarjotaan mahdollisuus kehittää puhe- ja kirjakieltään siten, että he oppivat luottamaan omaan kielitaitoonsa ja pystyvät ilmaisemaan itseään eri tilanteissa ja tarkoituksissa. Opetuksen avulla oppilaat saavat tietoa äidinkieltensä rakenteesta ja tulevat tietoisiksi äidinkielen merkityksestä omalle oppimiselle eri kouluaineissa.

Johdanto

Äidinkieli on yksi peruskoulun oppisuunnitelmaan sisältyvä aine. Aineen kurssisuunnitelmassa on tietoa aineen tarkoituksesta, keskeisestä sisällöstä ja osaamisvaatimuksista. Aineessa annetaan todistus 6.–9. luokalla.



Äidinkieli on oppilaille vapaaehtoinen aine. Oppilaan huoltaja hakee äidinkielenopetusta, ja koulun päämies on velvollinen järjestämään opetusta, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

1. Kieli on oppilaan päivittäin kotonaan käyttämä kieli.
2. Oppilaalla on kielen perustiedot.
3. Vähintään viisi oppilasta toivoo kyseisen kielen opetusta.
4. Sopiva opettaja on saatavilla.

Kansallisia vähemmistökieliä, jotka ovat suomi, jiddiś, meänkieli, romani chib ja saame, sekä muuta kuin ruotsia äidinkielenään puhuvia adoptiolapsia koskevat erityissäännöt.

Äidinkielenopetusta voidaan tarjota vain yhdessä kielessä.

Sigtunan kunnan monikulttuurinen yksikkö MKE vastaa äidinkielenopetuksen sisällöstä ja järjestämisestä.

Organisaatio

Lapsi- ja nuorisohallinto on päättänyt äidinkielenopetukseen käytettävän ajan Kouluviraston määrittämien puitteiden mukaisesti, ja kyseiset ajat käyvät ilmi oheisesta taulukosta.

| Ämne | Undervisningstid min / vecka | | | | | | | | | Ak 1-9 | Ak 1-9 | Skolverket | Skolverket |
|-----------|------------------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|----------------|-------------|---------------------|---------------------|
| | Ak 1 | Ak 2 | Ak 3 | Ak 4 | Ak 5 | Ak 6 | Ak 7 | Ak 8 | Ak 9 | Total | Total | Antaganden | Antaganden |
| | | | | | | | | | | und-tid min/ve | und-tid tim | und-tid tim minimum | und-tid tim maximum |
| Modersmål | 50 | 50 | 50 | 60 | 60 | 60 | 70 | 70 | 70 | 540 | 320 | 240 | 320 |

Opetusta tarjotaan oppilaalle koko peruskoulun ajan eli 1.–9. luokalla. Opetus sovitetaan oppilaan muuhun lukujärjestykseen.

Kieltä opitaan parhaiten ryhmässä, jossa tarjoutuu hyvät mahdollisuudet viestintään ja vuorovaikutukseen opettajan ja oppilaiden välillä sekä oppilaiden kesken. Tämän mahdollistamiseksi opetusryhmät järjestetään seuraavasti:

- 1.–3. luokalla opetusryhmät kootaan lähekkäin sijaitsevien koulujen oppilaista.
- 4.–6. luokalla opetusryhmät kootaan samassa kunnanosassa sijaitsevien koulujen oppilaista.



- 7.–9. luokalla opetusryhmät kootaan koko kunnassa sijaitsevien koulujen oppilaista.

Lapsi- ja nuorisolautakunta päättää koulukuljetuksien järjestämisestä siten, että oppilaat voivat osallistua äidinkielenopetukseen.

Muuta kuin ruotsia äidinkielenään puhuville esikoululuokkien oppilaille tarjotaan äidinkielen tukea 30 minuuttia viikossa. Tukea tarjotaan sopivissa opetusryhmissä luokilla 1–3.

Hakemus, kirjoittautuminen ja irtisanominen

Oppilaan huoltaja hakee äidinkielen tukea esikoululuokassa sekä äidinkielenopetusta peruskoulussa erityisellä lomakkeella. 1. luokalta lähtien tarjottavaa äidinkielenopetusta haetaan vain kerran ja hakemus koskee oppilaan koko aikaa peruskoulussa. Sigtunan kunnan verkkosivuilta löytyvä lomake lähetetään monikulttuurisen yksikön (MKE) toimihenkilölle.

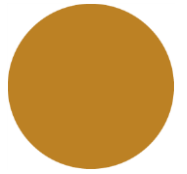
Oppilas kirjoittautuu opetukseen lukuvuoden alkaessa elokuussa. Opetukseen ei voi kirjoittautua lukuvuoden aikana. Poikkeuksen tästä säännöstä muodostavat maahanmuuttajat ja kuntaan muuttavat uudet oppilaat, jotka ovat aloittaneet äidinkielenopetuksen jossain muussa kunnassa.

Oppilas voi kirjoittautua äidinkielenopetukseen, mikäli kieli on oppilaan kotona käytössä oleva kieli ja oppilaalla on kielen perustiedot. Äidinkielenopetus ei saa olla uuden kielen alkeisopetusta. Tämä vaatimus ei koske kansallista vähemmistökieltä puhuvia lapsia eikä adoptiolapsia.

Jotta oppilaalle voidaan tarjota oikeantasoisia opetusta, ennen opetuksen aloittamista tehdään kartoitus, jossa arvioidaan oppilaan kielitaidot. Jos kartoituksessa ilmenee, ettei oppilaalla ole vaadittavan kielen perustietoja, äidinkielenopetus joudutaan keskeyttämään.

Koska äidinkieli on vapaaehtoinen aine, se voidaan haluttaessa irtisanoa. Oppilaan huoltaja tekee sen erityisellä lomakkeella. Sigtunan kunnan verkkosivuilta löytyvä lomake lähetetään monikulttuurisen yksikön toimihenkilölle.

Oppilas, joka on huoltajan pyynnöstä keskeyttänyt äidinkielenopinnot, voi aloittaa opinnot uudelleen tehtyään uuden hakemuksen. Tällainen hakemus käsitellään uusia hakemuksia koskevien sääntöjen mukaisesti.



Yksi edellytys äidinkielenopetukseen on se, että saatavilla on sopiva opettaja, mikä voi joissakin kielissä olla suuri ongelma. Jotkut oppilaat voivatkin sen vuoksi joutua odottamaan opetuksen alkamista. Opettajat voivat myös eri syistä lopettaa työnsä ja tilalle voi olla vaikea löytää sopivaa korvaajaa. Pahimmassa tapauksessa opetus voidaan joutua keskeyttämään, kunnes asiaan löytyy ratkaisu. Tällaisissa tapauksissa oppilaan huoltajalle tiedotetaan opetuksen keskeytymisen syystä.

Monikulttuurinen yksikkö MKE käsittelee kaikki äidinkielenopetuksen hakemiseen ja irtisanomiseen liittyvät asiat. Luettelot oppilaista, joille opetusta tulee tarjota, lähetetään asianomaisille rehtoreille äidinkielenopetusta koskevaa muodollista päätöstä varten. Tämä tehdään koulujen alkamisen yhteydessä elokuussa sekä tarpeen mukaan, kun kuntaan saapuu ulkomailta tai toisesta kunnasta uusia oppilaita, jotka ovat aikaisemmin saaneet äidinkielenopetusta toisessa kunnassa.

Opetus ja arviointi

Äidinkielenopetusta säännellään peruskoulun opetussuunnitelman, Lgr 11, määräyksissä. Siellä ilmoitetaan aineen tarkoitus, keskeinen sisältö sekä ne osaamisvaatimukset, jotka oppilaan tulee saavuttaa vuosikurssien 3, 6 ja 9 loppuun mennessä. Oppisuunnitelman määräykset muodostavat pohjan opettajan suunnittelu- ja opetustyölle.

Opettajan tulee myös seurata oppilaan osaamisen kehittymistä. Osaamisen kehittyminen dokumentoidaan ja se muodostaa perustan oppilaalle lukuvuosien 1–5 lopussa annettavalle kirjalliselle arviolle. Lisäksi dokumentointi muodostaa perustan 6.–9. luokan oppilaille joka lukukauden lopussa annettavalle arvosanalle.

Oppilaan huoltajalle tiedotetaan säännöllisesti oppilaan työskentelystä, tuloksista ja kehityksestä äidinkieli-oppiaineessa. Tämä on erityisen tärkeää, jos oppilaalla ilmenee vaikeuksia tavoitteiden saavuttamisessa.

Monikulttuurisen yksikön (MKE) yhteystiedot

Toimihenkilö Sediqeh Khanzadeh

Puh. 08-591 268 17, sediqeh.khanzadeh-yazdi@sigtuna.se

Toiminnanjohtaja Ingemar Johansson

Puh. 08-591 266 73, ingemar.johansson@sigtuna.se